

GARGŽDŲ „KRANTO“ PROGIMNAZIJOS KOLEGIALAUS GRĮŽTAMOJO RYŠIO (KGR) TVARKOS APRAŠAS

I. KOLEGIALUS GRĮŽTAMASIS RYŠYS: APIBRĖŽIMAS IR PRASMĖ

Kolegialus grįžtamasis ryšys – kolegų teikiami atsiliepimai apie stebėtas ir vestas atviras pamokas, paremti savitarpio pasitikėjimu.

Kolegialaus grįžtamojo ryšio prasmė:

- savęs pažinimas;
- savęs tobulinimas;
- galimybė pagerinti savo veiklą;
- to, kaip pats matai/suvoki savo pamoką, praturtinimas kito pamokos matymu/suvokimu;
- pasitikėjimas;
- sprendimai;
- signalas ugdytiniais, jog mes stengiamės gerinti pamokos kokybę.

Kolegialus grįžtamasis ryšys suteikia galimybę mokytojui įsivertinti ir išsikelti tikslus savo pamokos kokybės tobulinimui. Kolegialaus grįžtamojo ryšio lūkesčiai:

- suburs besimokančių mokytojų komandą;
- padės rasti įvairių sprendimų būdus;
- suaktyvins gerosios patirties sklaidą;
- įgyta patirtis pagerins pamokos kokybę.

II. ATSAKINGI ASMENYS IR JŲ FUNKCIJOS

1. Mokytojai:

- pasirašo konfidencialumo sutartį;
- kolegą į pamoką kviečia su tikslu/pas kolegą į pamoką prašosi priimamas su tikslu;
- tikslą formuluoja tokį, kuris skatintų diskusiją (konkretų arba atvirą), kurį aptaria ir suderina iš anksto;
- stebėdami pamoką užpildo stebėjimo lentelę;
- iš anksto numato ir susiderina stebėtos pamokos aptarimo laiką ir vietą;
- stebėtojų poras sudaro patys;
- sutarta forma administracijai pateikia grįžtamąją informaciją (protokolo kopija);
- pamokos stebėjimo protokolas – mokytojo nuosavybė;
- laikosi susitarimų.

2. Administracija:

- atlieka grįžtamojo ryšio situacijos analizę (remiantis stebėtų pamokų protokolais);
- jei mokytojams nepavyksta susiderinti pamokos stebėjimo laiko, organizuoja suderinimą;
- iki mokslo metų pabaigos organizuoja KGR refleksiją.

III. KOLEGIALAUS GRĮŽTAMOJO RYŠIO VYKSMAS

KGR dėmesio centre yra **pamoka** ir **mokymasis**. Mokytojai stebi vienas kito pamokas, po to vyksta grįžtamojo ryšio pokalbis. Jo metu mokytojai suteikia vienas kitam vertingos informacijos apie jo darbą pamokos metu.

Svarbi sąlyga siekiant sėkmingo KGR – sukurti savitarpio pasitikėjimą. Tam reikalingas grįžtamasis ryšys ir rimtas asmeninis ketinimas tobulėti, kurį galima apibūdinti tokia pozicija: *Ko aš pasieksiu savo veikla? Koks yra jos poveikis? Iš kur aš tai žinau? Ką man reiškia? (Aš noriu pasinaudoti iš kolegų ir ugdytinių gautais atsiliepimais). Kokias išvadas iš to darau? Kokių veiksmų imuosi? (Aš analizuoju savo stiprybes ir silpnybes, įvertinu, kokią reikšmę turi pateikti atsiliepimai.)*

3.1. Kolegialaus grįžtamojo ryšio vykdymas:

1. Suburti mokytojų mokymosi grupę (komandą), porą.
2. Sudaryti susitarimus mokytojų mokymosi grupėje (komandoje), poroje. (2 priedas.

Konfidencialumo sutartis)

3. Pasirengti pamokos stebėjimui.
4. Stebėti pamoką.
5. Įvertinti pamokos stebėjimo rezultatus.
6. Grįžtamojo ryšio pokalbis.

3.2. Kolegialaus grįžtamojo ryšio instrumentai:

1. Pamokos stebėjimo protokolai (forma rengiama, atsižvelgiant į kolegialaus bendradarbiavimo tikslą, pasirinktus stebėjimo aspektus, pvz. 1 priedas).
2. Stebėjimo užduočių pasirinkimas (atviros veiklos stebėjimo aspektai, pvz. 3 priedas).
3. Grįžtamojo ryšio forma – **kolegialus pamokų stebėjimas**.

STIPRYBĖS	GALIMYBĖS
SILPNYBĖS	GRĖSMĖS

3.3. Kolegialaus grįžtamojo ryšio vykdymo žingsniai:

Pamokos stebėjimo tema. Kolegialus grįžtamasis ryšys visų pirma koncentruojasi į tą elgseną, kurią galima stebėti pamokos metu. Mokytojas, kurio pamokoje yra lankomasi, pasirenka pamokos stebėjimo temą, atsižvelgdamas į savo interesus arba į tas pamokų stebėjimo temas, dėl kurių buvo drauge susitarta mokytojų kolektyve ar mokytojų dalykininkų komandoje. Priklausomai nuo mokyklos vidaus susitarimų bendros pamokos stebėjimo temos gali būti orientuotos į praktinius klausimus arba į geros pamokos požymius.

Pamokos stebėjimas. Mokytojas, kurio pamoka bus stebima, turėtų ruošti šiai pamokai ir vesti ją taip, kaip jis visuomet tą daro. Tik tuomet jis gaus naudingus atsiliepimus, kuriuos galės pritaikyti savo kasdiniame darbe.

Pamoką **stebintis mokytojas** sutelkia savo dėmesį į tas stebėjimo užduotis, dėl kurių buvo iš anksto susitarta, ir registruodamas bei analizuodamas savo pastebėjimus stengiasi atsiriboti nuo vertinimų. Kolegialiaame grįžtamajame ryšyje reikia vengti geriau išmanančiojo pozicijos ar vertinimų ir apsiriboti tik tiksliai atspindėjimu to, kas buvo pastebėta, siekiant paskatinti kitą mokyti. Stebėjimo užduotis gali būti:

- a) atvira („Atkreipk dėmesį į tai, kas tau krenta į akis ir informuok apie tai mane“).
- b) konkreti.

3.4. Kolegialaus grįžtamojo ryšio pokalbis:

Pamoką stebėjęs mokytojas pristato mokytojui, kurio pamokoje jis lankėsi, savo pastebėjimus kaip pagalbą, padėsiančią pastarajam reflektuoti savo darbą užsiėmimo metu. Grįžtamojo ryšio teikimo rekomendacijos 4 priedas.

Įdėmiai išklauses pastebėjimus, grįžtamojo ryšio gavėjas turi turėti galimybę užduoti jam tikslinamuosius klausimus, leidžiančius palyginti tai, ką jis išgirdo, su savo paties matymu bei supratimu. Mokytojas, kurio pamoka buvo stebima, savarankiškai nusprendžia, į kurią grįžtamąją informaciją ir koku būdu jis norėtų daugiau pasigilinti. Jam pageidaujant, tam tikriems pamokos aspektams galima drauge paieškoti veiksnių alternatyvų ir jas aptarti. Mokytojas, kurio pamoka buvo stebima, daro išvadą ir įvertina, kokią reikšmę turi atsiliepimai.

3.5. KGR aptarimas metodinėse grupėse bei bendradarbiavimo įsivertinimas, pamokų stebėjimo rezultatų analizė.

1. Bendradarbiaujančių mokytojų grupės kartu su kuriojančiu vadovu analizuoja apibendrintą pamokų stebėjimo informaciją bei priima sprendimus, kokių kompetencijų tobulinimui reikia skirti daugiau dėmesio.

2. Kuriojantys vadovai inicijuoja reikiamą pagalbą arba siūlo kvalifikacijos tobulinimo renginius rajono arba šalies lygmenyje.

IV. VYKDYMO LAIKAS

Per mokslo metus įvykdyti 1-2 kolegialaus grįžtamojo ryšio etapus, (po 2 ar daugiau užsiėmimų).

GARGŽDŲ „KRANTO“ PROGIMNAZIJA

PAMOKOS STEBĖJIMO PROTOKOLAS

Ugdomosios veiklos (pamokos) kortelė

Pamokos data Dalykas

Mokytojas (-a) Kvalifikacinė kategorija

Klasė Mokinių skaičius SUP mokinių skaičius

Pamokos tema

Uždaviniai.....

Ugdomosios kompetencijos (*pažymėti varnele*)

Komunikavimo kompetencija	
Pažinimo kompetencija	
Kultūrinė kompetencija	
Pilietiškumo kompetencija	
Kūrybiškumo kompetencija	
Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	
Skaitmeninė kompetencija	

Pamokos kontekstas

Nr.	STEBIMI PAMOKOS ASPEKTAI	POŽYMIAI	Yra	Nėra
1.	Uždavinio formulavimas	Nurodyti būdai/ metodai <i>(kaip bus siekiama uždavinio įgyvendinimo?)</i>		
		Nurodytos priemonės <i>(vadovėlis, padalomoji medžiaga)</i>		
		Įvardijamas konkretus rezultatas <i>(ką turės pasiekti?)</i>		
2.	Kompetencijų ugdymas	Kompetencijos „užkoduotos“ uždavinyje		
		Parinktos tinkamos užduotys <i>(pvz. pasirinkta skaitmeninė kompetencija, tačiau mokiniai pamokos metu nesinaudoja technologijomis)</i>		
		Metodai ir būdai		
		Priemonės		
		Individualizavimas, diferencijavimas, pastoliavimas		
		Refleksija: rezultatas ir įsivertinimas		

Stebėtojo atsiliepimai

.....

.....

.....

Parašas.....

Mokytojo komentarai

.....

.....

Parašas.....

Konfidencialumo sutartis

Mes įsipareigojame būti atviri vienas kito atžvilgiu ir saugoti konfidencialumą išorės atžvilgiu. Diskretiškumo laipsnį nustato tik tas asmuo, kurio pamokoje yra lankomasi, o pamokoje besilankantis asmuo turi jo paisyti. Jeigu stebint užsiėmimą nustatomi nusižengimai profesinei mokytojo misijai arba profesinės etikos taisyklėms, abu grįžtamojo ryšio partneriai susitaria dėl tolesnių žingsnių. Tokiu atveju būtina informuoti mokyklos vadovybę.

Data:

Pamokose besilankantis asmuo:

(vardas, pavardė, parašas)

Asmuo, kurio pamokose yra lankomasi:

(vardas, pavardė, parašas)

Pamokos stebėjimo užduočių pavyzdžiai

Pamokos stebėjimo užduotys, kuriose dėmesys sutelkiamas į ugdytinių elgseną:

1. Kaip stipriai ugdytiniai įsitraukia į užsiėmimą? Iš ko matyti, kad jie domisi ar nesidomi tuo, kas vyksta užsiėmime?
2. Stebėk mano santykį su ugdytiniais. Kaip aš į juos kreipiuosi? Ką rodo mano laikysena? Kokius pastebi skirtumus? Kaip reaguoja į mane ugdytiniai?
3. Stebėk ugdytinio/ugdytinės XY darbinę ir socialinę elgseną. Kas krenta tau į akis? Kaip jis/ji elgiasi su kitais ugdytiniais ir kaip šie savo ruožtu elgiasi su juo/ja?
4. Kaip elgiasi tam tikras ugdytinis/tam tikra ugdytinė ir kaip aš į jį/ją reaguuju?
5. Stebėk tris gale esančius ugdytinius. Kartais ten kyla trukdžiai.
6. Kurie ugdytiniai krenta į akis tuo, jog rodo susidomėjimą/nuobodžiauja/yra neramūs/yra ypatingai tylūs ir t.t. Kokia elgsena išduoda susidomėjimą/nuobodulį/ramumą/neramumą/ energiją ir t.t.?
7. Ką pastebi ugdytinių tarpusavio santykiuose (mikroklimatė)? Ar yra kažkas, kas tam tikrų grupių tarpusavio santykiuose ypatingai krenta į akis (pvz. tarp berniukų ir mergaičių)?
8. Kiek ugdytinių, man paaiškinus pateiktą užduotį, iš karto aktyviai ėmėsi darbo? Ar visi ugdytiniai žino, ką reikia daryti?
9. Iš ko matyti, kad jaunuoliai yra savarankiški? Ar šioje srityje yra skirtumų? Ar išvelgi mano elgsenoje požymių, bylojančių apie paramą ugdytiniais?

Pamokos stebėjimo užduotys, kuriose dėmesys sutelkiamas į užsiėmimo organizavimą:

1. Kaip aš formuluuju užduotis? Ar ugdytiniai supranta, ko aš iš jų noriu? Ar užduočių formuluočių yra paprastos ar sudėtingos? Kokie darbo nurodymai yra formuluojami dar ir raštu?
2. Kiek laiko laikiu po to, kai pateikiu klausimą? Kiek laiko palieku ugdytiniais savo atsakymams rasti? Ar skiriu laiko apgalvojimui, pasvarstymui, klausimų uždavimui, aptarimui porose?
3. Kaip motyvuuju ugdytinius? Kaip pažadinu jų susidomėjimą? Iš ko matyti, kad jie yra motyvuoti? Kaip tai yra susiję su mano veiksmais?
4. Ar mano naudojami pavyzdžiai yra vaizdingi ir įdomūs? Ar turi jie kažką bendro su vaikų bei jaunuolių patirties horizontu ir tuo pasauliu, kuriame jie gyvena?
5. Kokia yra mano užsiėmimo struktūra? Ar taikau įvairias mokymo(si) formas? Ar ramūs ir judrūs etapai keičia vienas kitą? Ar perėjimai nuo vieno užsiėmimo etapo į kitą vyksta greitai ir sklandžiai, o galbūt čia be reikalo prarandama laiko?
6. Kaip ugdytiniai bendradarbiauja tarpusavyje? Kaip aš remiu šį bendradarbiavimą?
7. Kaip aš remiu savarankišką ugdytinių mokymąsi? Kokį poveikį mano pastangos daro ugdytiniais?

Pamokos stebėjimo užduotys, kuriose dėmesys sutelkiamas į mokytojo elgseną:

1. Kaip aš reaguuju į klaidas ir klaidingus ugdytinių atsakymus? Ar pastebėjai neigiamos reakcijos, menkinimo arba nekantrumo požymių?
2. Ką gali pasakyti apie mano balsą: ar kalbu ne per garsiai/ne per tyliai? Ar esu gerai girdimas? Ar kalbu lėtai/greitai, aiškiai/neaiškiai? Kuo dar išsiskiria mano balsas?
3. Kaip reaguuju į ugdytinių pasisakymus? Ar žiūriu į juos rimtai? Veikiu „taip“ ar veikiu „ne“: iš ko tas matyti?
4. Kokį įspūdį daro mano nežodinė raiška (gestai, mimika ir t.t.)? Ar turiu kokių nors ypatingų įpročių? Kokius kūno signalus siunčiu? Koks elgesys liudija draugiškumą, šilumą ir nuoširdumą?
5. Kaip reaguuju į klaidas, klaidingus atsakymus, taisyklių nesilaikymą?
6. Ką gali pasakyti apie mano kalbą? Ar mano formuluočių yra taisyklingos, tikslios, aiškios ir paprastos? Ar ugdytiniai mane supranta? Ar vartoju modalines dalelytes, neužbaigtus sakinius, abejonę reiškiančius išsireiškimus („galbūt, galimas daiktas, galima būtų ...“)?
7. Kaip pasitikrinu, ar ugdytiniai mane suprato?
8. Kaip reaguuju į trukdžius, konfliktines situacijas ir disciplinos pažeidimus? Ar reaguuju į juos greitai tam, kad maži trukdžiai neperaugtų į didesnius? Galbūt kartais reaguuju pernelyg greitai?
9. Kaip paskirstau ugdytiniais savo dėmesį? Ar skiriu jo visiems ugdytiniais vienodai, o galbūt teikiu pavieniams ugdytiniais pirmenybę?
10. Kaip reaguuju į tarp ugdytinių pasitaikančias konfliktines situacijas?
11. Iš ko matyti, jog į vaikus žiūriu rimtai? Ar elgiuosi su jais skirtingai?

GRĮŽTAMOJO RYŠIO TEIKIMAS

- Aš teikiu **kolegai/kolegei** grįžtamąją informaciją.
- Aš kalbu **pirmuoju asmeniu** („aš“ asmeniu perteikiamos žinios). (Aš mačiau..., *o ne*: buvo matyti...)
- Aš aprašau **konkretų veiksmą/elgesį**. (Ką nufilmuotų vaizdo kamera?)
- Aš **domiuosi** savo pašnekovu. (Susidomėjimą rodantys **tiriamieji klausimai** dažnai suteikia daugiau impulsų refleksijai nei vertinantys teiginiai ar patarimai.)
- Aš **paisau** savo partnerės/partnerio. (Neverbaliniai signalai suteikia man informacijos apie tai, kaip jis/ji jaučiasi.)
- Aš pasakau savo pašnekovui, **ko išmokau** lankydamasis jo užsiėmime.
- Aš laikausi **susitarimų**.
- Pateikiu **teigiamą** grįžtamąją informaciją (pvz.: Ko aš išmokau?).
- Esu **sąžiningas**. (Nepatekti į „kito asmens tausojimo“ pinkles.)
- Aš negalvoju už savo partnerį. Tą gali padaryti jis pats. (pvz. „Tu tai padarei dėl to, kad ...“)
- Atsargiai formuluoti klausimus! (Klausimu: „Argi tu nepastebėjai, kad ...?“ Jūs išreiškiate vertinimą. Jeigu klausiate, paaiškinkite, kodėl tą darote.)
- Vengti apibendrinimų ir moralizavimo (nesakyti: „Reikėtų...“, „Mokytojai privalo...“).
- Grįžtamojo ryšio pokalbis nėra vertinimo pokalbis, be to jis nėra skirtas tam, kad įrodytumėte savo gebėjimą vertinti!
- Pačiam prašyti grįžtamosios informacijos („Kaip Tu priėmei mano grįžtamąjį ryšį? Kokius jausmus jis tavyje sukėlė?“)